

схвалено 45380 заявок. Для порівняння, за весь період 2014 року таких рішень було прийнято в три рази менше – 13 940. Найбільше позитивних рішень приймають стосовно сирійців, еритрейців, осіб без громадянства, іракців, сомалійців та афганців [3].

Однак політика прийняття рішень не є однорідною. Як свідчать статистичні дані, країни ЄС приймають різні рішення щодо вихідців із тих самих країн. За часткою відносно отриманих і схвалених заявок лідирують Болгарія і Швеція, на останньому місці – Хорватія та Угорщина. А за абсолютною кількістю позитивних рішень серед перших Швеція і Німеччина.

Першопрчиною організованої злочинності у сфері міграції є відсутність легальних способів міграції в ЄС. Передусім потрібно реформувати процес об'єднання сімей, покращити схеми трудової мобільності, здешевити і скоротити тривалість адміністративних процедур у посольствах. Неодноразово піднімалось питання відкриття інформаційних центрів в основних країнах походження мігрантів. Там би розповідали про можливості легальної міграції, ризики вибору нелегального шляху, потреби ринку праці в ЄС тощо. Однак відкриття інформаційних центрів відкладене на невизначений час, оскільки спочатку необхідно провести міграційні реформи, впровадження яких гальмується через брак спільного бачення.

Таким чином, проблема трудової міграції в Європейському Союзі остаточно не вирішена і потребує подолання негативних тенденцій. Відсутність єдиної імміграційної політики є своєрідною реакцією на феномен міграції, яка апріорі передбачає певну форму дискримінації, оскільки іммігранти, в першу чергу нелегальні, не охоплюються захистом європейського права.

Список використаних джерел:

1. Van Selm J., Tsolakis E., 2014 'EU Enlargement and the Limits of Freedom'. Migration Policy Institute. Available at: <http://www.migrationpolicy.org/article/eu-enlargement-and-limits-freedom/> [last accessed 29.03.2014].
2. Міграційна криза в ЄС: статистика та аналіз політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cedos.org.ua>
3. Міграція з країн Східного Партнерства до Європейського Союзу – можливості щодо кращого майбутнього [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.case-research.eu/>
4. Міхавчук Л. Політика Великобританії щодо трудової міграції в Європейському Союзі в контексті його розширення / Л. Міхавчук // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2014. – № 5. – С. 192-210.

Мазуренко Р.П.

студентка;

Сусіденко Ю.В.

кандидат економічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ПРОБЛЕМИ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В кризовий період кредитування набуває все більшої актуальності, оскільки економіка України розвивається у досить складних умовах та потребує значних обсягів кредитних ресурсів для виходу хоча б на докризовий рівень. Ефективна організація кредитної діяльності банків відіграє важливу роль для банків України,

оскільки більшу частину активів банківської системи представлено саме кредитними вкладеннями. Зважаючи на сучасні проблеми функціонування комерційних банків в умовах виходу з економічної кризи, зростає актуальність питань пов'язаних із банківським кредитуванням, особливо необхідності аналізу та управління кредитним ризиком.

Питання обліку кредитів банку знайшло віддзеркалення в роботах багатьох вчених. Великий вклад до розробки даного питання внесли фахівці бухгалтерського обліку, банківської справи, економісти, такі як Герасимович А.М., Швець В.Г., Бутинець Ф.Ф., Ткаченко Н.М., Чебанова Н.В., Бабіч В.В., Васюта-Беркут О.І., Грабова Н.М. та ін.

Метою даного дослідження є аналіз кредитної діяльності банків в Україні в сучасних умовах.

Виснажена банківська система України через посилення негативного впливу світової фінансової кризи певною мірою спричинила переоцінку кредитних ризиків і зміну механізмів їх виявлення. Кредитна діяльність комерційних банків за останні роки стала більш зваженою, але ймовірність збитковості кредитних операцій ще досить значна, тому важливого значення набуває формування банками в необхідних обсягах резервних фондів з метою підтримання ліквідності і платоспроможності на необхідному рівні. З метою забезпечення фінансової стійкості банківської системи Національний банк вживав усіх необхідних заходів для зниження можливих ризиків. Однак політична і економічна нестабільність ще більше загострили розгортання фінансової кризи, а відтак поставили під загрозу всю банківську систему та економіку загалом.

Загальновідомо, що надання кредитів є найпоширенішою операцією банківських установ, оскільки вони забезпечують банкам основну частину доходу. Відтак комерційні банки повинні організовувати кредитну діяльність таким чином, щоб вони давали максимальний прибуток при мінімальному ризику, який пов'язаний безпосередньо з механізмом надання і погашення кредитів.

Варто зауважити, що вивчення вказаного теоретично-прикладного питання потребує уточнення певних економічних понять. За таких обставин, враховуючи всі позитивні й негативні аспекти сучасних підходів до визначення поняття «кредитні операції банку», більш влучним вважаємо таке визначення: кредитні операції банку – це сукупність дій, спрямованих на забезпечення всіх етапів кредитного процесу і подальше відображення їх результатів у бухгалтерському обліку банку. Слід зазначити, що через реалізацію кредитних операцій відбувається безпосереднє відтворення кредитних послуг банку, однак їх здійснення не може бути розпочато без створення відповідних організаційно-технологічних і матеріально-технічних умов, забезпечення яких передують здійсненню кредитних операцій [1, с. 46].

Банківський кредит надається для забезпечення, розвитку і розширення сфери виробництва і обігу, задоволення споживчого попиту населення, інших напрямків господарської діяльності. Надання кредитів здійснюється в межах наявних кредитних ресурсів за умови обов'язкового дотримання економічних нормативів діяльності.

Важливо розуміти, що від виваженої кредитної діяльності значною мірою залежать показники дохідності, прибуткової та ліквідності банківської установи, а також економічні коефіцієнти та нормативи банківської справи, які покликані забезпечити фінансову стійкість банку на грошовому ринку.

Загалом прибутковість банку оцінюється показниками ROE –прибутковість капіталу та ROA – прибутковість активів, а показником ризику банку слугує мультиплікатор капіталу. Показник мультиплікатора капіталу (МК) – це відношення середніх активів до власного капіталу банку, що вищим є значення мультиплікатора капіталу, то вищим буде й ризик. Залежність між прибутком і ризиком описується формулою:

$$ROE=ROA*MK \quad (1)$$

Він вказує на співвідношення власних та залучених коштів. Що вищий прибуток, то ризикованішою є структура банківського балансу.

Оцінка ефективності кредитної діяльності банку визначається дохідністю кредитного портфеля та прийнятим банком кредитним ризиком, рівень якого суттєво може збільшитись у періоди економічних криз. Його недооцінка призводить до зростання проблемної заборгованості, переоцінка знижує прибутковість за рахунок надмірного резервування. Тому в сучасних умовах важливе практичне значення має ефективна організація управління проблемними активами банків [1, с. 43].

Обсяг проблемних кредитів у кредитному портфелі банків є головним показником його якості, проте тут постає проблема його адекватної кількісної оцінки. Оскільки визначення, що використовується НБУ, включає в себе лише «прострочену» частину кредитів і не включає реструктуризовані та пролонговані кредити, реальний обсяг проблемних кредитів значно більший. Оцінку сукупного проблемного кредитного портфелю банків України можна отримати лише шляхом експертних оцінок. Міжнародне рейтингове агентство Fitch Ratings вважає, що поки що українським банкам не вдалося досягти помітного прогресу в скороченні обсягів проблемних кредитів, частка яких у портфелі банків залишається на рівні 45-50%, а наприклад у Standard & Poor's вважають, що обсяг проблемних кредитів становить близько 40% сукупних кредитів.

Варто зауважити, що значний вплив на зміну обсягу активів БСУ має динаміка курсу гривні відносно основних світових валют. Так, частка валютних кредитів в кредитному портфелі залишається високою і станом на 01.04.2016 р. відповідала 59% (57% станом на 01.01.2016 р.). З огляду на девальвацію національної валюти та враховуючи суттєву частку валютних кредитів в клієнтському кредитному портфелі банків, обсяг простроченої заборгованості протягом 2015 року збільшився на 57% (77,43 млрд. грн.) та станом на початок поточного року складав 213,29 млрд. грн., що відповідало 22,1% клієнтського кредитного портфеля [3].

Зважаючи на значний рівень макроекономічної невизначеності, досить високу вартість кредитного ресурсу та продовження бойових дій на сході України, вірогідно, тенденція триватиме у 2016 році.

За результатами I кв. 2016 р. середнє значення відсоткової ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання, складало 20,6% в національній валюті та 8,5% в іноземній валюті (20,6% та 6,9% відповідно на початку січня 2016 року).

Роздрібний клієнтський кредитний портфель протягом I кв. 2016 року незначно збільшився (на 1,4%) та склав 176,88 млн. грн. Значний вплив на динаміку показника мало визнання неплатоспроможними ряду банківських установ, що володіли значними за обсягами кредитними портфелями, в тому числі роздрібними [2].

Основною складовою роздрібною клієнтського кредитного портфеля є споживчі кредити (в т.ч. «кешові» кредити). Обсяг іпотечних кредитів, наданих фізичним особам, станом на 01.04.2016 р. відповідає 36% роздрібною кредитного портфелю. В цілому, низькі темпи розвитку іпотечного кредитування обумовлені доволі низькими темпами відновлення будівельної галузі, обмеженістю та високою вартістю довгострокового ресурсу, а також невисоким платоспроможним попитом населення на довгострокове кредитування.

Отже, для підвищення ефективності кредитної діяльності потрібно виконати комплекс завдань: забезпечення прозорості діяльності банківських установ в Україні; підвищення стабільності умов функціонування банківської системи; запровадження системи об'єктивної оцінки кредитоспроможності позичальників; стимулювання розвитку довгострокового кредитування; приведення у відповідність нормативів та стандартів діяльності банківських установ до світових вимог; створення сприятливих пільгових умов для кредитування малого та середнього бізнесу; підвищення заходів щодо неповернення наданих кредитів; забезпечення диверсифікації банківських активів та ін.. Аналіз досвіду провідних країн світової

спільноти дозволяє дійти висновку, що економічне зростання й забезпечення ефективних умов для стабільного розвитку економіки, покращення соціального захисту та добробуту населення можливе лише за умови ефективного розвитку банківського сектору економіки, насамперед у частині провадження виваженої кредитної політики, що слугує основою результативності банківської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Вовк В. Я. Забезпечення фінансової стійкості банківської системи в умовах кризи / В. Я. Вовк, Ю. В. Дмитрик // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2014. – № 2. – С. 42-50.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Основні показники діяльності банків України: [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua>
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України прийнятий ВРУ від 31.10.2008 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Пасс І.Д., Стоколюк В.В.

студенти;

Піменова М.М.

кандидат економічних наук,

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

АНАЛІЗ СТАНУ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Державний борг – це сума усіх боргових зобов'язань держави перед своїми кредиторами. Розмір державного боргу, його динаміка і структура, темпи їх росту – це ознаки фінансового стану держави та ефективності державної боргової політики.

Максимум основної суми державного боргу не повинен перевищувати 60% фактичного річного обсягу валового внутрішнього продукту України.

У разі перевищення граничної величини, визначеної частиною другою ст. 2 Бюджетного кодексу, Кабінет Міністрів України зобов'язаний вжити заходів для приведення цієї величини у відповідність з положеннями Кодексу.

Недостатньо розробленим в нашій економічній теорії та практиці є питання проблеми впливу державного боргу на темпи економічного зростання, розподілу боргового тягаря на економічні пропорції, на рівень споживання населення. Особливого значення набуває потреба розробки практичних рекомендацій для мінімізації негативних наслідків державних запозичень, для чого необхідно визначити основні стратегічні завдання боргової політики України.

Негативні явища, які пов'язані зі збільшенням державного боргу бувають такі:

- валютний курс є нестабільним – це може вплинути на можливості виконання завдань у визначений термін;

- невідповідність запозиченої валюти та загальної частини валютних активів суб'єкта господарювання;

- ускладнення з доступом до джерел іноземної валюти – неможливість виконання завдань;

- мала ліквідність світових фінансових ринків – це може знизити можливість реструктуризації заборгованості [3].

За останніми даними Міністерства фінансів України на серпень 2016 року Україна повинна виплатити 1,708 млрд. грн. платежів з обслуговування і погашення